

Kako potaknuti volontiranje mladih u Europi

Gabriella Civico (Izvršna direktorica CEV-a) Kolovoz 2016. – Revidirano: Ožujak 2017.

Trenutno stanje

Mnogo mladih ljudi već volontira u različitom kontekstu te u raznim područjima. Na taj način, mladi ljudi mogu doprinijeti društvu, dok istovremeno razvijaju važne kompetencije, i više se uključuju u rad svoje zajednice te se s njom povezuju. Razvoj Europskih snaga solidarnosti označava važnu prekretnicu u europskoj politici vezano uz ovu temu.

Istraživanje pokazuje da je glavni razlog zašto mladi ne volontiraju taj što ih se nikada nije pitalo da volontiraju ili im nije jasno koje se prilike nude po tom pitanju. Europa bi trebala za cilj imati stvaranje ozračja u kojem mladi ljudi odmah prepoznaju volontiranje kao čin preko kojeg izražavaju solidarnost s drugim ljudima te kao nešto što je dobro i korisno raditi. Trebali bi iskusiti afirmativno volontiranje nakon kojeg će pozvati i poticati svoje vršnjake da učine isto i tako utjecati na porast zahtjeva od strane mladih ljudi da se uključe u volonterske aktivnosti. Kako bi ovo postala stvarnost, treba biti dostupno dovoljno kvalitetnih volonterskih prilika, a infrastruktura treba biti prisutna na relevantnim upravnim razinama kako bi to osigurala. Financiranje infrastrukture za razvoj volonterstva je ključno kako bi se osiguralo da obuka i podrška bude dostupna neprofitnim organizacijama koje žele uključiti mlade volontere u kvalitetna volonterska iskustva.

Potrebno je više međusektorske suradnje kako bi se ostvarili uvjeti u kojima se volontiranje potiče, unaprjeđuje i podržava. Volonterske organizacije, javne institucije i profitne tvrtke trebaju međusobno surađivati kako bi pružili većem broju mladih mogućnost da doprinesu društvu kroz volontiranje te istovremeno pojačaju vlastiti osjećaj pripadnosti društvu i svoje uloge u istom. Politika EU-a, uključujući novoosnovane Snage solidarnosti, bi trebala biti predvodnica u tom području.

U vrednovanju razvoja volonterske politike EU od Europske godine volontiranja 2011., Europski volonterski centar (CEV) je identificirao **pet prioriteta za djelovanje na području volontiranja** kako bi doseglo svoj puni potencijal u koheziji solidarnosti zajednice i društvene dobrobiti.

1) Prepoznavanje

Glavna briga mladih ljudi je mogućnost zapošljavanja te prilike za osamostaljenjem i razvijanjem u samodostatne građane kroz zaposlenje koje je smisleno i nudi pristojnu plaću. Kako bi oni bolje razumjeli kakvu ulogu bi volontiranje moglo imati u ovom kontekstu i kako bi doprinijelo njihovim glavnim ciljevima, a ne odvlačilo pozornost od njih, pitanje prepoznavanja i priznavanja znanja stečenog volontiranjem treba biti riješeno.

Plan implementacije Preporuke Vijeća za vrednovanje i priznavanje neformalnog učenja treba biti što prije u potpunosti ostvaren. Mnoga nadležna tijela država članica slabo pridaju pažnju volontiranju u ovom kontekstu te je neproporcionalan naglasak stavljen na stručno osposobljavanje koje se u mnogim slučajevima ne bi trebalo smatrati neformalnim učenjem.

Državna tijela odgovorna za implementaciju plana treba i dalje podržavati i poticati da volontiranje uzmu u obzir u svojim planovima te volonterskim organizacijama treba omogućiti odgovarajuću obuku i podršku kako bi razumjeli potencijal mehanizama postavljenih kao rezultat plana i validaciju procesa za njihove volontere.

Zapreka: Glavna briga mladih ljudi je zaposlenje, a oni ne povezuju zaposlenje s volontiranjem.

Rješenje:

- a) Razviti mehanizme za prepoznavanje i priznavanje znanja stečenih volontiranjem. Omogućiti sredstva i podršku volonterskim organizacijama da ih provedu.
- b) Povećati mogućnosti za učenje u školama koje će mlade što prije upoznati s idejom da kada su aktivno uključeni u rad za potrebe zajednice također i uče.
- c) Bolje upoznati mlade ljude, posebno one različitog podrijetla i u različitim situacijama, s prilikama za volontiranje diljem Europe, u sklopu novih Europskih snaga solidarnosti.

2) Prava vrijednost

Mladim ljudima nedostaju prilike za pristup volonterskim iskustvima odgovarajuće kvalitete. Velikim dijelom razlog toga je u nedovoljnom financiranju volonterskih organizacija ili nedovoljnom prepoznavanju njihovog doprinosa. Dokazi koji podupiru stvaranje politika prema volontiranju trebali bi biti poboljšani tako da se doprinos volontiranja ekonomiji i društvenoj koheziji može izmjeriti i bolje razumjeti. Trebaju se prikupiti usporedivi europski podaci o ekonomskoj i društvenoj vrijednosti volontiranja, uključujući utjecaj istog na zapošljavanje i društvenu koheziju. Istraživanje o ekonomskoj i društvenoj koristi volontiranja prijeko je potrebno kako bi poduprlo argumente za većim javnim ulaganjem u vremenima smanjivanja državnog i općinskog proračuna.

Zapreka: Nedovoljno adekvatnih volonterskih prilika za mlade.

Rješenje:

- a) Uspostaviti bolje baze podataka o vrijednosti volontiranja za potrebe lokalne zajednice, društva i pojedinaca. Jasan i vrijedan dokaz će dovesti do razvoja boljih volonterskih praksi, što će zauzvrat značiti da se mogu pružiti kvalitetnije volonterske prilike. Prilike koje su posebice adekvatne i privlačne za mlade mogu biti razvijane na temelju ovih dokaza. Neki dokazi su već dostupni, no ne dovoljno snažni da se iskoriste za pravi temelj promjene politike.
- b) Poticanje dodjeljivanja vidljivih nacionalnih i europskih volonterskih nagrada kako bi se povećalo razumijevanje vrijednosti volontiranja među svekolikom javnosti i kako bi porasla njihova podrška za više javnog angažmana te se povećao broj zahtjeva za prilikama od strane samih mladih. Prikazivanje volontiranja u popularnim serijama na televiziji, primjerice, također može biti poticajno.
- c) Omogućiti mladima što je moguće više pristupa volonterskim prilikama koje nude volonterske organizacije u Europi, posebno one dostupne pod Europskim snagama solidarnosti.

3) Regulatorni okvir

Nedostaje zajedničko europsko shvaćanje o tome što je volontiranje (i što volontiranje nije). U zemljama s tradicijom zakona i zakonskih okvira za svaki aspekt života, volontiranje često završi ograničeno razvijenim zakonima. Europske smjernice za zakonski okvir volontiranja trebaju se razvijati na temelju rada koji je započeo u 2011. godini. Ovo će pomoći zemljama da razviju vlastite okvire koji imaju dovoljno široku definiciju što je volontiranje te ne donose administrativni teret koji je previše za volonterske organizacije. Ministri članovi Savjeta mladih trebali bi se obvezati da će raditi na volonterskom pitanju. S obzirom na to da

volontiranje prije može biti odgovornost drugog ministarstva, a ne ministarstva mladih, vrlo je vjerojatno da podrška treba doći s državnog vrha.

Zapreka: Zakonska ograničenja i konfuzija oko volonterskog statusa, prava i obaveza.

Rješenje:

a) Razviti europske strateške smjernice o kvalitetnom volontiranju za države članice (temeljene na već znatnom obavljenom radu).

b) Promovirati zanimanje koordinatora volontera kako bi se uspostavio kvalitetan volonterski menadžment kao sastavni dio volonterskih prilika i omogućilo organizacijama da uključe troškove za to u prijave za financiranje.

c) Iskoristiti priliku koju nude Europske snage solidarnosti kako bi se prikupili podaci o razlikama u zakonskim okvirima za volontiranje diljem Europe te radilo na tome da ih se poboljša.

4) Sredstva

Ekonomska kriza nerazmjerno je utjecala na volonterske organizacije. Njihovo javno financiranje je smanjeno uslijed mjera štednje, a zahtjevi za njihovom podrškom i uslugama su porasli. Ovo dovodi do lošije kvalitete volonterskih prilika jer je manje vremena i sredstava moguće uložiti u volontersku regrutaciju, angažiranost i menadžment.

U centralnoj i istočnoj Europi te posebno na Balkanu bilo je moguće uspostaviti neprofitne organizacije s tek nekoliko ili nijednim volonterom, temeljene samo na javnom financiranju i privatnim donacijama (često iz zaklada i sl.). Sada kada je financiranje smanjeno, organizacije nemaju održivu strategiju za nastavak svojih aktivnosti, dijelom zbog nedostatka volontera i angažmana zajednice u njihovim aktivnostima te nedostatka vlasništva kod onih za čije se potrebe brine.

Zapreka: Nedostatak financijskih sredstava te strateškog i praktičnog znanja u neprofitnim organizacijama kako angažirati volontere i na odgovarajući način upravljati njima tvoreći volonterski ciklus u kojem će mladi ljudi biti zadovoljni svojim volonterskim iskustvom, nastaviti volontirati te angažirati i svoje vršnjake.

Rješenje:

a) Izraditi upute za neprofitne organizacije koje korak po korak nude znanje i kompetencije kako privući, angažirati i upravljati volonterima. Upute bi mogle biti posebno fokusirane na centralnu i istočnu Europu gdje mnoge neprofitne organizacije trenutno ne nude nikakve volonterske prilike.

b) Dopustiti i poticati da utrošeno volontersko vrijeme bude usklađeno s dobivanjem sredstava. Ovako će se povećati financiranje organizacija koje imaju problem s pribavljanjem novčanih sredstava, a mnogo volontera te će općenito doprinijeti priznanju i razumijevanju vrijednosti volontera i potaknuti organizacije da povećaju vlastiti angažman i podršku prema njima.

c) Omogućiti da bilo kakvo dodatno financiranje i poticajna sredstva za volontiranje dostupna preko Europskih snaga solidarnosti budu usmjerena na postojeće i afirmirane volonterske organizacije, ili u njihovom odsustvu na razvoj novih.

5) Izbjeglice

Trenutna situacija u Europi po pitanju povećanog broja nedavno pridošlih izbjeglica i migranata u Europi stavila je naglasak na ključnu ulogu koju volonteri imaju kada su u pitanju potrebe društva. Također je istaknulo dobru volju mnogih mladih ljudi da posvete svoje vrijeme i energiju u izražavanju solidarnosti te brinu za potrebe bez traženja naknade (definicija volontera). Međutim, situacija je pokazala da su, bez

primjerenog i odgovarajućeg financiranja i potpore, mnogi potencijalni volonteri izgubljeni zbog lošeg volonterskog iskustva i/ili zato što su „pregorjeli.“ Ova situacija je i demonstrirala važnu ulogu koju mediji imaju, i u online i u tradicionalnom kontekstu. Vodeće javne ličnosti u medijima i politici bi trebale biti primjer te stavljati naglasak na svoje volontersko iskustvo i poticati druge da im se pridruže u tome.

Zapreka: Nedostatak potrebnog financiranja i potpore volontiranju za infrastrukturu i standard kvalitete kako bi se osiguralo provođenje volonterskih aktivnosti kao specifični i sastavni dio javne politike da se uhvati u koštac s društvenim i logističkim izazovima s kojima se lokalne zajednice suočavaju.

Rješenje:

a) Razviti predložak strategija i poticati i promovirati koordinirani pristup volontiranju na različitim administrativnim razinama kako bi se osiguralo da je volontiranje sastavni dio lokalnih, regionalnih i državnih strategija razvoja i rasta te da dobiva odgovarajuće financiranje i podršku.

b) Volontiranje treba biti regulirano. Porast broja volonterskih prilika na internetu i društvenim mrežama koje ciljaju na mlade ljude stvara dojam da volontiranje košta i da je skupo. Ovo mladim ljudima, u odsustvu drugih izvora, daje krivu ideju o cijeni/dobrobiti volontiranja te sprječava mnoge mlade da razmotre opciju volontiranja.

c) Prilike koje nude Europske snage solidarnosti po ovom pitanju trebaju biti u potpunosti ostvarene. Međutim, prilikom toga treba paziti da ne dođe do nerazumnih očekivanja od volontera te da je u centru pozornosti razvoj lokalnog volonterstva koje će zadovoljiti identificirane potrebe, i povećati njihovu fleksibilnost i kapacitet da se nose s budućim potrebama, a ne prekograničnu

Izradio: Europski volonterski centar (CEV, www.cev.be)

Za Hrvatsku mrežu volonterskih centara (HMVC, www.volontiram.info) volonterski prevela: Višnja Stupalo, volonterka Udruge Mi. Hvala😊